

Munkájában életre vált az elmélet. Fokozottabban áll ez a szaktanárra. Nema lehet a szaktanár a gyakorló iskolai tanító tárgyi tudásának ellenőrévé, hiszen nem tehető fel, hogy nem tudja a tanítás anyagát. Az anyag terjedelmét csak a gyakorló iskolai tanító tudja megítélni tapasztalatai alapján, a szaki elfogultság pedig igyekszik ezt a terjedelmet növelni. A gyakorlati kiképzés és a tanítás módszerének tárgyalása egy kézben legyen, a gyakorló iskolai tanító kezében. Bizonyos, hogy kiválasztása éppen ezért fontos.

Gárdonyi Albert történeti adatokkal vázolja, miként fejlődött Budapest világvárossá. A három anyaváros egyesítése csak naggyá tette, de világvárossá a kormányhatóságok, 1906-tól kezdve az önkormányzat céltudatos munkája fejlesztette.

Farkas László „Történelmi évszámok tanítása“ c. 2 közleményével tanulmányát befejezi. Felsorolja a világtörténet azon eseményeinek évszámait, amelyeket szükséges és elégséges megkövetelni.

A mintatanítások sorában egy fizikai tétel feldolgozása vonja magára figyelmünket groteszkül ható első részével.

Iskola és Egészség, 1937. október hó. A 110 oldalas füzetet egyetlen tanulmány tölti ki; *Németh László*: A Medve-utcai polgári.

Bevezetése így kezdődik: „Hogy jut eszébe egy szertelenül elfoglalt s a betegségtől is takarékoságra intett embernek, . . . hogy kenyérkeresetszínhelyéről, egy öreg budai polgári iskoláról írjon tele nem néhány oldalt, hanem pályatársai szakfolyóiratában egy egész füzetet?“

Bevalljuk, félve vettük kezünkbe a folyóiratot, „Hogy jut eszébe?“ Nagy ambíciójú és nagy tudású, ezt fitogtatni is akaró, szakkifejezésekkel és statisztikai számtömegektől terhelt tanulmányt sejtettünk. Csalódtunk. Nagyon kellemesen. Mint maga mondja: „Bevallom, hogy az úgynevezett „tisztá tudomány“-nak nem vagyok különös tisztelője“. Kedves humorú soraiban egy meleg emberszív ragyog, amelyik igazán szereti iskoláját, annak minden tanítványát és általában a gyereket. Bár őszintén örül, hogy éppen a polgári fiúiskolánál taníthat és működhet: „Én tanítottam már ugyanazt az anyagot realistáknak, kereskedelmistáknak, polgári leányoknak, — de örömet a tanítás csak a fiú polgáriban hozott. A középiskolás úri fiú (az egyetlen nem számtó órán) alaptermészete szerint nyegle, a kereskedelmista álmos, vagy darabos, a polgárista leány illedelmes és gyámoltalan. Ezekre a kis, el nem rontott férfiakra a lojális jelző illik. Belemennek a szellemi játékba és hálál-sak anna, aki beleviszi őket. Nem gyorseszűek, de ez a tanító szemében nem hátrány.“ „A mi alulról jött fiainkban, ha a szorgalom nem is erényük, a tisztelettudó kíváncsiság megvan.“

Leírja az iskola történetét, épületét, a tanulók szüleinek világát, származását, családi életüket és lakásukat, a tanulókon megfigyelt alkati tulajdonságokat, értelmiségüket, jellemrajzokat közöl, ismerteti az osztály karakterét, az egészségtan-órán tett megfigyeléseit, végül fájó szívvel gondol az eltávozottakra, akiket szeretne időnként az iskolában összegyűjteni, hogy védő és támogató szeretettel óvhasssa az iskola az élet sok veszélyének kitett gyenge emberpalántáit.

Fel kell hívunk a figyelmet a tanulmány után tett felhívására, jegyzetére:

„Ez a munka nem irodalmi alkotás és nem kész tudományos mű.“
„En munka közben készült vázlatnak tekintem, mely magamnak új kiindulópontokat ad s másokat hasonló munkára ösztönözhet. Elsősorban az iskolaorvosokhoz s a polgári iskola tanáraihoz fordulok velem.“ „Hogy az itt felvetett gondolatok valaha a külföldi tudományosság előtt is megálló alakban jelenhessenek meg, szükséges, hogy 1. a Medve-utcai „szociális fűrást“ legalább 10—15 helyen, más iskolafajoknál is megismételjük, 2. vizsgálatainkat nagyobb anyagon, újból elvégezve, bárki által ellenőrizhető albumban adjuk ki, 3. a hatalmas s ma nálunk hozzáférhetetlen irodalmat összegyűjtjük és egyeztessük, 4. a vizsgálatokba szakorvosainkat is bevonjuk, 5. a fejlődést négy-öt éven át teljes felkészültséggel kövessük, 6. orvosi jellemrajzainkat a gyakorlatban is kipróbáljuk.“

A Gyermek és az Ifjúság 1937. évi 1—6. száma.

Pénzes Zoltán „A tanuló lényegmeglátó képessége“ Egy tesztsorozat kutatási célját, számbeli eredményeit és a belőlük levonható tanulságokat mutatja be. A levont tanulságok alapján kritikai szemüvegen át nézi a készülő középiskolai mennyiség-tantervet. E szerint az algebratanítást nem lehet előbbre hozni, mint eddig volt, sőt későbbi időre kell eltolni. A geometria deduktív természete és a tanuló lelki strukturája szintén azt követeli, hogy a bizonyító mértan tanítását felsőbb osztályba tegyük. Még a szemléltető igazolások dacára is!

Hajós Elemér „A tekintély és korunk nevelésügye“. Cikkirő a M. Kir. Gyermeklélektani Intézetben át úgy látja, hogy a tekintélytisztelet terén nagy bajok vannak, mert az anyák százai panaszkodnak. Természetes, hogy akiknek ily panaszai nincsenek, azok azt nem jelentik be fentemlített intézetnek. Igen helyesen mutat rá, hogy e téren hol hibázhat a nemzeti fölfogás, a szülői elfogultság és mellőfogás. Itt is a serdülőkor a kritikus.

Kempelen Attila „Nyolcadikos tanulók biológiai ismeretei“ körül végzett kutató munkáját ismerteti és dolgozza fel. 77 tanulót vizsgált meg föltett kérdések alapján. A tanulók részben egy reáliskola, részben egy reálgimnázium növendékei voltak. Két megállapítása emelendő ki. 1. A kétféle iskolában az általános eredmény közti különbség igen csekély. 2. Az eredmény igen-szomorú, de hasonló a helyzet külföldön is.

Budapesti Polgári Iskola II. évf. 2. szám. *Szlavec Ilona* a gyermektanulmányozás fontosságára hívja fel figyelmünket, amelyet azonban nemzetünk sajátságai miatt nem lehet kritika nélkül idegenből átvett tesztekkel végezni. Jelzi, hogy a pszichológia, pedagógiai és gyermektanulmányi társaságok országos terjedelmű kutató munkát szándékoznak indítani.

Szabó György a tanulmányi kirándulásokról ír. A kirándulás a polgári iskolai gyakorlati nevelő céljával szoros összefüggésben van, s a kirándulás akkor nevelő célzatú, és értékű, ha megfelelően elő van készítve. Témáját a budapesti iskolák és a budapesti adottságok szempontjából dolgozza fel. De kitűnő iskolapélda, hogy mit és hogyan szervezzenek, dolgozzanak fel a Bu-